

Laidiens: **21.09.2017., Nr. 188**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2017/188.6**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 563

Rīgā 2017. gada 19. septembrī (prot. Nr. 47 15. §)

Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība

*Izdoti saskaņā ar Civilās aizsardzības
un katastrofas pārvaldīšanas likuma
8. panta otrās daļas 3. punktu*

I. Vispārīgais jautājums

1. Noteikumi nosaka paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtību.

II. Paaugstinātas bīstamības objekta apzināšanas un noteikšanas kārtība

2. Par paaugstinātas bīstamības objektiem var noteikt šādus objektus:

2.1. A kategorijā:

2.1.1. objektus, kuros ražo, lieto, apsaimnieko vai uzglabā bīstamās vielas (šo noteikumu 1. pielikumā minētās vielas vai maisījumi, tai skaitā izejvielu, produktu, blakusproduktu, ražošanas atkritumu vai starpproduktu veidā, bioloģiskie aģenti vai radioaktīvas vielas) un kuriem saskaņā ar normatīvo aktu prasībām par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem jāizstrādā drošības pārskati;

2.1.2. valsts nozīmes jonizējošā starojuma objektus;

2.1.3. objektus, kuros veic darbu ar 4. riska grupas bioloģiskajiem aģentiem, un laboratorijas, kurās var tikt izmeklēti paraugi 4. riska grupas bioloģisko aģentu noteikšanai;

2.1.4. A drošuma klases hidroelektrostaciju hidrotehniskās būves;

2.1.5. publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektus;

2.2. B kategorijā:

2.2.1. objektus, kuros ražo, lieto, apsaimnieko vai uzglabā bīstamās vielas un kuriem saskaņā ar normatīvo aktu prasībām par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programmas;

2.2.2. objektus, kuros veic darbu ar 3. riska grupas bioloģiskajiem aģentiem, tai skaitā laboratorijas, kurās var tikt izmeklēti paraugi 3. riska grupas bioloģisko aģentu noteikšanai;

2.3. C kategorijā:

2.3.1. objektus, kuros bīstamo vielu maksimālie daudzumi ir vienādi vai lielāki par šo noteikumu 1. pielikuma 1. tabulā norādītajiem kvalificējošajiem daudzumiem vai bīstamo vielu daudzuma kritērijs, kas aprēķināts, ņemot vērā šo noteikumu 1. pielikuma 2. tabulā norādītos kvalificējošos daudzumus, ir viens vai lielāks;

2.3.2. objektus, kuros veic bīstamo kravu uzglabāšanu un kuros bīstamo vielu maksimālie daudzumi ir vienādi vai lielāki par šo noteikumu 1. pielikuma 1. tabulā norādītajiem kvalificējošajiem daudzumiem vai bīstamo vielu daudzuma kritērijs, kas aprēķināts, ņemot vērā šo noteikumu 1. pielikuma 2. tabulā norādītos kvalificējošos daudzumus, ir viens vai lielāks;

2.3.3. objektus, kuros veic darbu ar 2. riska grupas bioloģiskajiem aģentiem, tai skaitā laboratorijas, kurās var tikt izmeklēti paraugi 2. riska grupas bioloģisko aģentu noteikšanai;

2.3.4. elektroenerģijas ražošanas objektus, kuru uzstādītā jauda pārsniedz 100 MW;

2.3.5. objektus, kuros veic darbības ar dabasgāzi (izņemot patērēšanu) un kuru gāzes cauruļvados spiediens pārsniedz 1,6 MPa.

3. Informāciju par paaugstinātas bīstamības objektiem (2. pielikums) katru gadu apzina un aktualizē, kā arī līdz 20. janvārim Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam iesniedz šādas institūcijas, iestādes un komersanti:

3.1. Valsts vides dienests – par šo noteikumu 2.1.1., 2.1.2., 2.1.4., 2.2.1. un 2.3.1. apakšpunktā minētajiem paaugstinātas bīstamības objektiem;

3.2. iestādes vai komersanti – par šo noteikumu 2.1.3., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2. un 2.3.3. apakšpunktā minētajiem paaugstinātas bīstamības objektiem;

3.3. valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" – par šo noteikumu 2.1.5. apakšpunktā minētajiem paaugstinātas bīstamības objektiem;

3.4. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija – par šo noteikumu 2.3.4. un 2.3.5. apakšpunktā minētajiem objektiem.

4. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests izvērtē šo noteikumu 3. punktā minēto institūciju, iestāžu un komersantu iesniegto informāciju (2. pielikums) un sagatavo paaugstinātas bīstamības objektu sarakstu iesniegšanai Ministru kabinetā.

III. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība paaugstinātas bīstamības objektā

5. Paaugstinātas bīstamības objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs (turpmāk – īpašnieks) norīko objektā atbildīgo personu par civilās aizsardzības jautājumiem.

6. Īpašnieks civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas ietvaros paaugstinātas bīstamības objektā nodrošina šādus pasākumus:

6.1. pamatojoties uz risku novērtējumu, nosaka preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus;

6.2. pamatojoties uz risku novērtējumu, apzina un plāno resursus negadījumu vai avāriju gadījumiem un noteikto pasākumu īstenošanai;

6.3. apzina paaugstinātas bīstamības objektā esošo bīstamo vielu īpašības, fizikālo stāvokli, iespējamās ķīmiskās reakcijas un izvieto bīstamās vielas objektā tā, lai nepieļautu tādu to savstarpējo iedarbību, kas rada vai var radīt kaitējumu videi, cilvēka dzīvībai vai veselībai un var izraisīt katastrofu, negadījumu vai avāriju objektā;

6.4. bīstamo vielu atrašanās vietas apzīmē atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām drošības zīmju lietošanā;

6.5. izstrādā bīstamo vielu atrašanās vietu shematisku attēlojumu (plānu), norādot bīstamās vielas nosaukumu, ANO numuru, bīstamības piktogrammas, bīstamības apzīmējumus (H frāzes), drošības prasību apzīmējumus (P frāzes), kā arī nodrošina šīs informācijas aktualitāti un izvietošanu pieejamā vietā;

6.6. nosaka evakuācijas maršrutus un pulcēšanās vietas dažāda rakstura negadījumu vai avāriju laikā, kā arī apzīmē tās atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām drošības zīmju lietošanā;

6.7. bīstamās vielas uzglabā tā, lai:

6.7.1. nepieļautu nepiederošu personu piekļūšanu tām;

6.7.2. nepieļautu, ka uzglabāšanas iekārtu vai iepakojuma materiāls veido ķīmiskus savienojumus ar iepakoto vai uzglabāto bīstamo vielu vai pakļaujas tās iedarbībai;

6.7.3. nodrošinātu, ka attiecīgo vielu un iepakojuma konstrukcija un materiāls ir izturīgs ražotāja paredzētajos lietošanas un glabāšanas apstākļos un nepieļautu satura zudumu uzglabāšanas laikā;

6.8. norīko vienu vai vairākas atbildīgās personas, kas katastrofas, avārijas, negadījuma vai to draudu gadījumā pieņem lēmumu par agrīnās brīdināšanas un informēšanas īstenošanu;

6.9. nodrošina brīvu piekļūšanu manuālās vai tālvadības iedarbināšanas ierīcei, ja tāda uzstādīta, lai īstenotu agrīno brīdināšanu un informēšanu;

6.10. slēdz līgumus ar speciālajiem avārijas un inženiertehniskajiem dienestiem, citām institūcijām un komersantiem, ja paredzams, ka saimnieciskās darbības izraisītā negadījuma vai avārijas rezultātā paaugstinātas bīstamības objekts nespēs nodrošināt reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus;

6.11. iepazīstina objektā nodarbinātos un uz līguma pamata nodarbinātos ar civilās aizsardzības plānu un tajā paredzētajiem pasākumiem, un nodarbinātie to apliecina ar parakstu.

7. Īpašnieks, kurš paaugstinātas bīstamības objektā izveidojis reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu veikšanas vienību:

7.1. atkarībā no objekta darbības rakstura un ņemot vērā tāda notikuma iespējamību, kurš radītu vissmagākās sekas videi, cilvēka dzīvībai, veselībai vai īpašumam, organizē vienības personāla apmācību;

7.2. nodrošina vienību ar attiecīgu tehnisko aprīkojumu iespējamo negadījumu vai avāriju seku likvidēšanai;

7.3. veic attiecīgu reglamentējošo dokumentu izstrādi, nosakot vienības pienākumus un tiesības, tehnikas un speciālā aprīkojuma veidus un skaitu, individuālos aizsardzības līdzekļus, kā arī iesaistīto darbinieku skaitu un to apmācību.

8. Īpašnieks nodrošina paaugstinātas bīstamības objekta civilās aizsardzības plāna precizēšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par civilās aizsardzības plāna struktūru, tā izstrādāšanas un apstiprināšanas kārtību.

9. Īpašnieks civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas īstenošanas ietvaros paaugstinātas bīstamības objektā nodrošina šādus pasākumus:

9.1. uztur darba kārtībā inženiertehniskās sistēmas un iekārtas atbilstoši ražotāju noteiktajām prasībām un būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;

9.2. uztur darba kārtībā nepieciešamās jaudas autonomu rezerves elektroenerģijas barošanas avotu (ģeneratoru), ja riska novērtējuma rezultātā secināms, ka elektroenerģijas piegādes pārtraukšana objektā var būt par cēloni ugunsgrēkiem, nelaimes gadījumiem ar cilvēkiem, kaitējumam citu personu īpašumam vai saimnieciskai darbībai, kaitējumam videi, sarežģītu tehnoloģisko procesu ilgstošai pārtraukšanai, kas izraisa negadījuma vai avārijas situāciju;

9.3. avārijas, negadījuma vai to draudu gadījumā nekavējoties ziņo attiecīgajām valsts, pašvaldības vai citām institūcijām;

9.4. veic paaugstinātas bīstamības objekta civilās aizsardzības plānā paredzētos pasākumus;

9.5. katastrofas, avārijas, negadījuma vai to draudu gadījumā nodrošina to personu savlaicīgu agrīno brīdināšanu un informēšanu, kuras atrodas paaugstinātas bīstamības objektā, kā arī apdraudējuma iedarbības zonā ārpus paaugstinātas bīstamības objekta;

9.6. šo noteikumu 9.5. apakšpunktā minēto informēšanu vai agrīno brīdināšanu nodrošina, izmantojot skaņas ierīces (skaņas intensitātes līmenis ir vismaz 65 dB(A) un ir par 10 dB(A) augstāks nekā fona troksnis, un to iespējams dzirdēt jebkurā vietā, kur var atrasties cilvēks. Maksimālais skaņas intensitātes līmenis 1 m attālumā no skaņas ierīcēm nedrīkst būt augstāks par 120 dB(A)) vai citu risinājumu, kas nodrošina savlaicīgu agrīno brīdināšanu un informēšanu par nepieciešamo rīcību;

9.7. manuālo vai tālvadības iedarbināšanas ierīci, ja tāda uzstādīta, lai īstenotu agrīno brīdināšanu un informēšanu, nodrošina ar paskaidrojošo uzrakstu valsts valodā;

9.8. objektā, kura teritorijā pastāvīgi neatrodas darbinieki, nodrošina automātisko vai attālināto iedarbināšanu ierīcei, kas veic šo noteikumu 9.5. apakšpunktā minēto informēšanu vai agrīno brīdināšanu;

9.9. atkarībā no darbības specifikas nodrošina rezerves (avārijas) tvertnes bīstamo vielu un bīstamo atkritumu savākšanai, absorbentus, bonas un citus resursus iespējamo negadījumu vai avāriju seku ierobežošanai un mazināšanai, kā arī nodrošina to atbilstošu uzturēšanu, apzīmēšanu un pārbaudi;

9.10. atkarībā no darbības specifikas nodrošina nodarbinātos ar nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, laikus organizējot to uzturēšanu, apzīmēšanu un pārbaudi;

9.11. nodrošina atbilstošu aprīkojumu cietušo pārvietošanai A un B kategorijas paaugstinātas bīstamības objektos (aprēķinot aprīkojuma daudzumu cietušo pārvietošanai, ņem vērā sliktākā scenārija izvērtējumu, bet ne mazāk ka vienu aprīkojuma vienību cietušo pārvietošanai uz 50 nodarbinātajiem);

9.12. organizē civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācības saskaņā ar normatīvajiem aktiem par civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas mācību veidiem un organizēšanas kārtību:

9.12.1. A kategorijas un B kategorijas paaugstinātas bīstamības objektos – praktiskās civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācības ne retāk kā reizi trijos gados;

9.12.2. C kategorijas paaugstinātas bīstamības objektos – teorētiskās civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācības ne retāk kā reizi trijos gados;

9.13. nodrošina pēdējo veikto civilās aizsardzības mācību dokumentācijas (mācību programma, mācību sagatavošanas un norises plāns, pārskats un izvērtējums par mācībām) pievienošanu objekta civilās aizsardzības plānam.

IV. Noslēguma jautājumi

10. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2007. gada 18. septembra noteikumus Nr. 626 "Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai" (Latvijas Vēstnesis, 2007, 153. nr.).

11. Šo noteikumu 6.5. apakšpunkts un 7. punkts stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī.

12. Šo noteikumu 9.6. un 9.8. apakšpunkts stājas spēkā 2020. gada 1. septembrī.

Ministru prezidents

Māris Kučinskis

Iekšlietu ministrs

Rihards Kozlovskis

1. pielikums

Ministru kabineta

2017. gada 19. septembra

noteikumiem Nr. 563

Bīstamās vielas un to kvalificējošie daudzumi

1. Bīstamo vielu kvalificējošie daudzumi, kas noteikti šā pielikuma 1. tabulā, attiecas uz vielām, kas atbilst šajā tabulā norādītajām bīstamības kategorijām, kas noteiktas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulu (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu (turpmāk – regula Nr. 1272/2008).

2. Ja bīstamā viela atbilst šā pielikuma 1. tabulā norādītajai bīstamo vielu kategorijai un attiecīgā viela vai maisījums norādīts arī šā pielikuma 2. tabulā, piemēro 2. tabulā norādītos kvalificējošos daudzumus.

3. Bīstamās vielas un maisījumus klasificē saskaņā ar regulu Nr. 1272/2008.

4. Maisījums, kas satur bīstamās ķīmiskās vielas, ir bīstams, ja bīstamās ķīmiskās vielas koncentrācija tajā nav mazāka par regulā Nr. 1272/2008 noteikto koncentrāciju. Rīkojoties ar šo maisījumu, ievēro tādas pašas prasības, kā rīkojoties ar attiecīgo bīstamo ķīmisko vielu, ja regulā Nr. 1272/2008 šim maisījuma procentuālajam sastāvam nav norādīts cits bīstamības raksturojums.

5. Kvalificējošie daudzumi attiecas uz katru objektu.

6. Nosakot bīstamo vielu maksimālo daudzumu vai aprēķinot bīstamo vielu daudzuma kritēriju, ņem vērā tās bīstamās vielas, kas vienlaikus ir vai var būt objektā vai visās objekta iekārtās, kas atrodas vienā teritorijā, šādā daudzumā:

6.1. ir 2 % no attiecīgās vielas kvalificējošā daudzuma vai vairāk;